

Evolutionär etik och naturalism

MORALENS EVOLUTION: FÖRELÄSNING 5

Dagens föreläsning

1. Kort tillbakablick / sammanfattning
2. Vad är evolutionär etik?
 - Deskriptiv
 - Preskriptiv
3. Det naturalistiska misstaget och andra generella hinder för evolutionär etik

Bokens två huvudfrågor

1. Är moralen medfödd?
(kapitel 1-4)
2. Vilka är de moralfilosofiska implikationerna av medfödd moral?
(kapitel 5 & 6)

Kort tillbakablick

- Vi har sett att hjälpsamt beteende och samarbete kan förstås som en produkt av evolutionen
- Ett sätt på vilket det naturliga urvalet kan sägas ha främjat hjälpsamhet och samarbete har varit att utrusta oss med "pro-sociala" emotioner såsom altruism, kärlek och empati
- Men att handla med pro-sociala eller altruistiska motiv är inte det samma som att ha ett *moraliskt omdöme!*

Kom ihåg att vi bör skilja mellan två tolkningar av vad som menas med att människan är en *moralisk* varelse:

1. Människan är av naturen social, empatisk, rättvis, etc.
2. Människan har ett sinne för moral, dvs. förmågan att tänka i moraliska termer och fälla moraliska omdömen

En förklaring av 1 är inte en förklaring av 2!

Ett sinne för moral

- Med sinne för moral ("a moral sense") menar Joyce förmågan till moraliskt tänkande, förmågan att fälla moraliska omdömen; en känsla för rätt och fel, inklusive förmågan att känna skuld
- Har både kognitiva och emotionella aspekter – involverar både tänkande och emotioner
- Nära kopplat till samvete – Kopplingar som också Darwin gjorde

Moraliska omdömen ...

- ... uttrycker **både konativa attityder** (såsom gillande, förakt eller mer generellt att bekänna sig till en standard) **och samtidigt trosföreställningar** – de är också **hävanden**
- ... gör anspråk på
 - att ge **skäl** som är **oberoende av agentens önskningar och målsättningar**
 - ... att ha en sorts auktoritet som **överskrider konventioner / institutioner**
- ... inbegriper föreställningar om **förtjänst** och **skuld**
- ... reglerar (främst) **interpersonella relationer**

Moralisk nativism

- Joyces hypotes är att den mänskliga förmågan att fälla moraliska omdömen är medfödd
 - Han kallar denna uppfattning för moralisk *nativism*
- Den skall inte förväxlas med idén att det finns en unik "gen för moral" eller att det finns en speciell del av hjärnan vars enda funktion är att producera moraliska omdömen
- Vår moraliska förmåga bygger mest sannolikt på en användning av flera psykologiska mekanismer

Moralens funktion

- Vad kan det ha funnits för praktiska fördelar med det här distinkta sättet att tänka?
- Hur kan en benägenhet att utvärdera sig själv och andra *i moraliska termer* ha främjat individens reproduktion och överlevnad?
- Joyce svar involverar *motivation*; idén att moraliska omdömen *stärker vår handlingsbenägenhet*

- Att bedöma vissa handlingar i ett (positivt eller negativt) moraliskt ljus gör det mer sannolikt att vi utför eller avstår från dessa handlingar
- Att omfatta de moraliska omdömena "man bör göra X" och "Y är moraliskt förkastligt" gör oss mer benägna att göra X och att undvika Y
- Vårt moraliska samvete engagerar vår handlingsmotivation och stärker vår beslutsamhet att handla

Reciprocitet

- Att kunna dra nytta av de fördelar som ömsesidigt samarbete kan frambringa kan knappast överskattas
- Reciprocitet innebär att en individ hjälper en annan individ med förväntningen att få hjälp i gengäld
- "You scratch my back, I'll scratch yours"

- Men vi såg också att reciprocitet öppnar upp för möjligheten att "fuska"!
- Spelteoretisk modell : "fångarnas dilemma"
 - I ett enstaka sådant spel: oavsett vad den andre gör så är det mest gynnsamt för dig att inte samarbeta
 - Även i upprepade spel så kan det finnas en frestelse att försaka en *långsiktig* vinst till fördel för *kortsiktig* vinning (viljesvagheter)

Ett "socialt kontrakt"

- Att signalera till andra att du omfattar ett moraliskt omdöme, "Det vore fel av mig att göra X", signalerar att du är förbunden till att inte göra X ...
- ... samt att om du gjorde X så godkänner du att det vore rätt att du blev straffad
- Att signalera till andra att du är förbunden till vissa principer gör att du ges fler möjligheter till ömsesidigt nyttigt samarbete

Tre källor av evidens

1. **Barns utveckling** (utvecklingspsykologi)
 - Mänskliga barn utvecklar "moraliska kapaciteter" (vid vissa åldrar) även om de inte får "moralisk träning"
2. **Andra primater** (primatforskning)
 - Vi har en gemensam förfader med schimpanser, bonobos, m.fl. och vi delar många egenskaper med dem
3. **Hjärnan** (neurovetenskap)
 - Studier av den mänskliga hjärnan ger oss insikt i hur vårt sinne för moral fungerar

Moralisk nativism

- Om den nativistiska tesen stämmer och vårt sinne för moral är medfött och kan ges en evolutionär förklaring ...
- ... varför och hur är detta (moral)filosofiskt intressant?
- Om moralen är medfödd innebär det att den därmed är *rättfärdigad*?
 - Eller är det snarare så att en evolutionär förståelse *underminerar* moralen?

Evolutionär etik

1. **Deskriptiv evolutionär etik**
 - Undersökning av *sakfrågor* om huruvida mänsklig moral är en produkt av det naturliga urvalet
2. **Preskriptiv (normativ) evolutionär etik**
 - Kan ta många olika former; Går ut på att fakta om evolutionen på ett eller annat sätt *rättfärdigar* moralen (generellt), alternativt vissa (specifika) moraliska omdömen, praktiker eller normativa teorier

Det naturalistiska misstaget

- Men satte inte G.E. Moore spiken i kistan för alla former av evolutionär etik när han exponerade "det naturalistiska misstaget"?
- Och visade inte redan David Hume att man aldrig kan härleda ett "bör" från ett "är"?
- Om så, är det kanske inte ens nödvändigt att säga någonting mer om saken?

Not so fast!

1. (För det första så kan inte detta underminera *deskriptiv* evolutionär etik)
2. För det andra är det inte uppenbart att alla former av preskriptiv evolutionär etik är former av moralisk *naturalism*
3. För det tredje så är det inte uppenbart att det naturalistiska misstaget eller Humes observation vederlägger alla former av (evolutionär) moralisk naturalism

Moralisk naturalism

- Moralisk naturalism är ståndpunkten att moraliska egenskaper och relationer existerar och kan integreras inom en naturalistisk världsbild
- Moraliska värden och förpliktelser kan (åtminstone i princip) undersökas med vetenskapliga metoder
- *Evolutionär* moralisk naturalism är en form av moralisk naturalism enligt vilken de vetenskapliga fakta som grundar värden är fakta om det naturliga urvalet

Global naturalism

- Joyce påpekar att moralisk naturalism inte skall förväxlas med *global* naturalism
- Global naturalism är den mer generella ståndpunkten enligt vilken de enda entiteter vars existens vi bör erkänna är de som passar in i ett vetenskapligt respektabelt ramverk
- Joyce (och Ruse) är globala naturalister men förkastar moralisk naturalism

”Naturalisera” moralen?

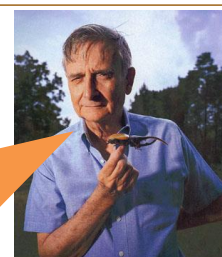

- Relaterat till detta är två olika tolkningar av vad det skulle innebära att ”naturalisera” moralen:
1. En global naturalist vill naturalisera moralen i den bemärkelsen att hon vill ge en vetenskapligt respektabel redogörelse för moraliska praktiker, institutioner, moralens ursprung samt vår moralpsykologi
 2. En moralisk naturalist vill naturalisera moralen genom att etablera och integrera *moraliska fakta* som en del av den naturliga världen

”Biologisera” etiken?

“[S]cientists and humanists should consider together the possibility that *the time has come for ethics to be removed temporarily from the hands of the philosophers and biologized*”

E.O. Wilson, 1975

Men vad skulle det innebära att ”biologisera” etiken?

- Philip Kitcher urskiljer några olika betydelser. Att ...
1. ... förklara (uppkomsten av) vår moralpsykologi?
 2. ... klargöra meningen av moraliska termer?
 3. ... begränsa eller utvidga redan accepterade moraliska principer?
 4. ... avgöra den metafysiska statusen hos moraliska egenskaper?
 5. ... härleda nya grundläggande moraliska principer från biologin?

Moore: odefinierbarhet

- G.E. Moores naturalistiska misstag skall inte förväxlas med påståendet att man inte kan härleda ett ”bör” från ett ”är”
- Det ”naturalistiska misstaget” har mer att göra med att värdeord (såsom 'good') inte kan ges definitioner
- Men även om vi går med på det så är detta inte nödvändigtvis något hinder för den evolutionära moraliska naturalisten då hon kanske inte är ute efter att ge *definitioner* av moraliska termer

- Dessutom så menar Joyce att även om den evolutionära naturalisten skulle vilja ge definitioner av värdeord så hindrar inte det naturalistiska misstaget detta
- Den enda argument Moore har för sitt påstående om odefinierbarhet är "den öppna frågans argument"
- Och detta argument fungerar inte. (Det bygger på föråldrade föreställningar om nödvändighet, a prioritet och analyticitet)

”Bör” från ”är”?

In every system of morality, which I have hitherto met with, I have always remarked, that the author proceeds for some time in the ordinary ways of reasoning, and establishes the being of a God, or makes observations concerning human affairs; when all of a sudden I am surprised to find, that instead of the usual copulations of propositions, is, and is not, I meet with no proposition that is not connected with an ought, or an ought not. This change is imperceptible; but is however, of the last consequence. For as this ought, or ought not, expresses some new relation or affirmation, 'tis necessary that it should be observed and explained; and at the same time that a reason should be given, for what seems altogether inconceivable, how this new relation can be a deduction from others, which are entirely different from it.

- Joyce slutsats från dessa diskussioner är att det inte kommer att finnas något enkelt, generellt knock-down argument som vederlägger alla former av preskriptiv evolutionär etik i ett enda slag
- Istället måste vi undersöka varje enskilt förslag för sig och bedöma dem på sina egna premisser
- Detta gör Joyce sedan med avseende på Richards, Campbell, Dennett och Casebeer

- Robert Richards försök att visa att slutsatser innehållande bör-påståenden följer av premisser som bara innehåller är-påståenden om människans evolution kritiserar av Joyce
- Richards menar att (1) evolutionen har konstruerat människan så att hon handlar för att gynna samhället, och (2) att gynna samhället är vad vi menar med att vara en moralisk varelse. Och (3) eftersom människor oundvikligen är moraliska varelser så (4) bör var och en handla så att hon gynnar samhället

Olika sorters bör

- Joyce: Richards härleder *fel sorts bör*
- Bör-et i slutsatsen är ett bör som uttrycker en *förutsägelse*. Ex: "Eftersom molnen är mörka så bör det regna" eller "Tåget borde komma snart"
- Detta är långt borta från ett *moraliskt bör*

LUNDS
UNIVERSITET